

Лекция 12

Нарықтық мультипликаторлар және олардың қолданылуы.

Нарықтық мультипликаторлар туралы түсінік

Нарықтық мультипликаторлар-бұл компанияның құнын бағалау және оны нарықтағы ұқсас компаниялармен салыстыру үшін қолданылатын қаржылық көрсеткіштер. Мультипликаторлар инвесторларға компанияның нақты кірістілігімен, активтерімен немесе сатылымдарымен салыстырғанда қаншалықты қымбат немесе арзан екенін түсінуге мүмкіндік береді. Нарықтық мультипликаторларды қолданудың негізгі мақсаты-компанияның тартымдылығын Инвестициялар тұрғысынан тез және сапалы бағалау.

Мультипликаторлар бір салада жұмыс істейтін компанияларды салыстыруға, сондай-ақ олардың бәсекелестік позицияларын бағалауға мүмкіндік беретін инвестициялардың тиімділігін анықтау үшін пайдалы ақпарат береді. Нарықтық мультипликаторлардың әр түрлі түрлері бар, олар жүргізілетін талдауға байланысты қолданылады. Олардың негізгілерін қарастырыңыз: P / E, P / B және P / S.

Баға / пайда қатынасы (P / E)

Баға / пайда коэффициенті (price — to-Earnings Ratio, P/E) - бұл акция бағасы компанияның бір акцияға шаққандағы пайдасынан қанша есе көп екенін көрсететін мультипликатор. P/E есептеу формуласы келесідей:

Мысалы, егер компания акциясының бағасы 100 теңге болса, ал бір акцияға шаққандағы пайда 10 теңге болса, онда P/E 10-ға тең болады. Бұл дегеніміз, инвестор компания жасаған әрбір пайда үшін 10 теңге төлеуге дайын.

P/E интерпретациясы: жоғары P / E мәні инвесторлар болашақта компанияның кірісінің өсуін күтетінін, сондықтан оның акциялары үшін көбірек төлеуге дайын екенін білдіруі мүмкін. Дегенмен, жоғары P / E компанияның артық бағаланғанын да көрсетуі мүмкін. Төмен P / E компанияның бағаланбағанын немесе оның өсу перспективалары аз екенін көрсетуі мүмкін.

P/E қолдануы: P/E қосымшалары көбінесе бір саладағы компанияларды салыстыру үшін қолданылады. Әр түрлі салаларда орташа P/E деңгейі болуы мүмкін екенін ескеру маңызды, сондықтан әр түрлі секторлар арасындағы салыстыру дұрыс болмауы мүмкін.

Баға / баланстық құн коэффициенті (P / B)

Баға / баланстық құн коэффициенті (price — to-Book Ratio, P/B) - бұл акцияның нарықтық бағасы Компания активтерінің баланстық құнынан қанша есе көп екенін көрсететін мультипликатор. P/B есептеу формуласы:

Бір акцияға шаққандағы баланстық құн компанияның жиынтық активтері мен міндеттемелері арасындағы айналыстағы акциялар санына бөлінген айырмашылық ретінде есептеледі. Егер, мысалы, акцияның бағасы 120 теңгені, ал акцияның баланстық құны 80 теңгені құраса, онда P/B 1.5 — ке тең.

P/B интерпретациясы: 1-ден жоғары P/B мәні инвесторлардың компанияның жоғары әлеуетіне сенетінін және оның ағымдағы баланстық құнынан көп төлеуге дайын екенін көрсетуі мүмкін. 1-ден төмен P/B компанияның бағаланбағанын немесе оның активтерінің пайда табу проблемалары бар екенін білдіруі мүмкін.

P/B қолдануы: P/B мультипликаторы көбінесе банктер немесе өндірістік компаниялар сияқты активтері көп компанияларды бағалау үшін қолданылады. Бұл компанияның өз активтерін құндылық жасау үшін қаншалықты тиімді пайдаланатынын анықтауға көмектеседі.

Баға / сату коэффициенті (P / S)

Баға / сату коэффициенті (price — to-Sales Ratio, P/S) - бұл Компанияның нарықтық капитализациясы оның жылдық кірістерінен қанша есе көп екенін көрсететін мультипликатор. P / S есептеу формуласы:

Мысалы, егер компанияның нарықтық капиталдандыруы 500 миллион теңгені, ал оның жылдық кірісі 100 миллион теңгені құраса, онда P/S 5 — ке тең болады. Бұл

инвесторлар компания табысының әрбір теңгесі үшін 5 теңге төлеуге дайын екенін білдіреді.

P / S интерпретациясы: жоғары P / S мәні инвесторлар болашақта кірістің айтарлықтай өсуін күтетінін немесе компания нарықта күшті позицияға ие екенін көрсетуі мүмкін. Төмен P / S компанияның бағаланбағанын немесе оның сатылымының әлсіз динамикасын көрсетуі мүмкін.

Қолдану P/S: P / S әлі пайдасы жоқ, бірақ айтарлықтай сатылымы бар компанияларды бағалау үшін пайдалы. Мысалы, жылдам өсу кезеңіндегі стартаптар жоғары P/S мәніне ие болуы мүмкін, өйткені олар барлық ресурстарын пайдаға емес, кеңейтуге бағыттайды.

Нарықтық мультипликаторларды қолдану мысалдары

Нарықтық мультипликаторларды іс жүзінде қолданудың бірнеше мысалын қарастырайық:

- Бәсекелестерді салыстыру: инвестор Бір сектордағы екі компанияны талдайды делік. Бірінші компанияда P/E 15 — ке тең, ал екіншісінде 25-ке тең. Бұл екінші компанияның артық бағаланғанын немесе инвесторлар болашақта одан жоғары пайда күтетінін білдіруі мүмкін.

- Бағаланбаған баға: егер компанияда P / B 1-ден төмен болса, бұл оның акциялары активтердің баланстық құнынан төмен сатылатындығын көрсетуі мүмкін. Бұл жағдайда инвестор нарық компанияның әлеуетін жете бағаламайды деп санаса, мұндай акцияларды сатып алуды қарастыруы мүмкін.

- Стартаптардың өсуін бағалау: жоғары P / s стартапы инвесторларды тарта алады, өйткені оның жоғары кірісі болашақта пайдаға айналуы мүмкін. Бұл әсіресе клиенттік базасы мен кірісін тез арттыратын технологиялық компанияларға қатысты.

Нарықтық мультипликаторлар компанияның құнын және оның акцияларын бағалаудың маңызды құралы болып табылады. Олар инвесторларға әртүрлі компанияларды салыстыру және олардың өсу немесе тәуекел әлеуетін бағалау арқылы негізделген шешімдер қабылдауға көмектеседі. P / E, P/B және P/S — ең көп таралған еселіктердің бірі, олардың әрқайсысының өзіндік ерекшеліктері бар және талдаудың әртүрлі түрлеріне сәйкес келеді. Осы еселіктерді пайдалану компанияның ағымдағы нарықтық бағасын тереңірек түсінуге және инвестициялық шешімдер қабылдауға мүмкіндік береді.